

Besluitformulier

Team Beleidsadviseurs en ondersteuning Ruimte

Zaaknummer : 351271 Datum : 20 januari 2021	Opsteller : A.M.W. Silvertand
Onderwerp: Resultaten participatie Regionale Energie Strategie (RES)	
Besluit: • De conclusies van de rapportage met resultaten van de lokale enquête over de Regionale Energie Strategie over met name de Kansenkaart voor Wind- en Zonne-energie in Alphen aan den Rijn vrij te geven aan Holland Rijnland middels bijgevoegde brief; • De opbrengst van de reeds beschikbare resultaten van de lokale webinars over Wind- en Zonne-energie vrij te geven aan Holland Rijnland middels bijgevoegde brief; • De raad te informeren over het regionale en het lokale participatietraject over de RES middels een raadsinformatiebrief.	

Publiekssamenvatting

Alphen aan den Rijn behoort tot de regio Holland Rijnland en werkt in dit verband samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). Participatie is in dit proces zeer belangrijk. Daartoe zijn in regionaal verband enkele informerende webinars georganiseerd. Ook in Alphen aan den Rijn is een participatietraject gestart om de inwoners te informeren en consulteren over de energietransitie in het algemeen, over de Regionale Energie Strategie en in het bijzonder de Kansenkaart voor duurzame opwekking van Elektriciteit door middel van wind en zon. Uit de resultaten van de gehouden enquête blijkt dat in de meeste kernen rond 75% van de inwoners positief staat ten opzichte van opwekking van duurzame elektriciteit in de gemeente. In navolging van de enquête is een informeren webinar gehouden en twee consulterende vervolgbijeenkomsten. Ook hier was sprake van een positieve basishouding, maar werden ook zorgen geuit. De zorgen betroffen met name de gevolgen voor waardevolle landschappen en natuur, hinder, het wegvloeien van subsidies naar grote ontwikkelaars of het buitenland en het (nog) niet in beeld brengen van alternatieven. De resultaten van de participatie zullen gebruikt worden als input voor de RES. Daarnaast zullen concrete vervolgacties volgen richting participanten die hebben aangegeven betrokken te willen worden bij het vervolg.

Inleiding

Voor de uitwerking van het Klimaatakkoord is in Nederland afgesproken dat in regionaal verband strategieën worden opgesteld om te doelstellingen van het Klimaatakkoord te behalen. Alphen aan den Rijn behoort tot de regio Holland Rijnland en werkt in dit verband samen aan een Regionale Energie Strategie (RES). Daartoe is in maart 2020 eerst een Concept RES opgeleverd, die aan de diverse volksvertegenwoordigende organen is voorgelegd met het verzoek hierop Wensen en Bedenkingen in te dienen. Op basis van deze wensen en bedenkingen is de Concept RES doorontwikkeld, en in de fase belandt van participatie van de samenleving zelf. Daartoe zijn in regionaal verband enkele webinars georganiseerd, en worden twee regionale enquêtes uitgevoerd.

Daarnaast zijn op lokale schaal diverse activiteiten georganiseerd om input uit de samenleving ten aanzien van de energietransitie op te halen.

Ook in Alphen aan den Rijn is een participatietraject gestart om de inwoners te bevragen over de energietransitie in het algemeen en de regionale Energie Strategie in het bijzonder. Dit traject is in drie onderdelen opgesplitst:

- Nieuw programma duurzaamheid (o.a. energiebesparing, klimaatadaptatie, circulariteit);
- Warmte (met name Transitievisie Warmte, aardgasvrij);
- Elektriciteit (Wind- en Zonne-energie in Alphen aan den Rijn, Regionale Energie Strategie en de Kansenkaart).

Dit besluit gaat over het onderdeel Elektriciteit van de participatie over de energietransitie.

Met name op basis van de Wensen en Bedenkingen zijn de twee denkrichtingen voor de opwek van duurzame elektriciteit uit de Concept RES uitgewerkt tot één Kansenkaart voor deze duurzame opwek door middel van Wind- en Zonne-energie. De voorkeursdenkrichting bleek daarbij nog steeds opwek van duurzame elektriciteit langs infrastructuur, maar enkele elementen uit de andere denkrichting (Landschap en Lokaal Eigenaarschap) zijn bewaard gebleven. Deze Kansenkaart vormt de basis voor de participatie met de samenleving.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Het participatietraject omtrent Wind- en Zonne-energie en de Regionale Energiestrategie heeft meerdere doelen. Als eerste is het informierend van aard met de bedoeling de inwoners te informeren over de energietransitie in het algemeen, duurzame opwek van elektriciteit in het bijzonder, en over de Regionale Energie Strategie en de Kansenkaart. Ten tweede is de participatie bedoeld om inwoners te consulteren over hun ideeën over de energietransitie, en dan met name over de opwek van duurzame elektriciteit middels wind en zon en over de Kansenkaart. Tot slot worden de resultaten van de lokale participatie als input meegenomen in het regionale traject van het opstellen van een Regionale Energie Strategie.

Kader

Dit participatietraject draagt bij aan het behalen van de ambities en doelstellingen uit:

- Energieakkoord Holland Rijnland;
- Klimaatakkoord (nationaal);
- Actieprogramma Duurzaamheid Alphen aan den Rijn (2017–2020);

Argumenten

Kennis nemen van rapportage over lokale enquête over RES en Kansenkaart Wind en Zon

Het is belangrijk om te weten hoe de inwoners denken over de energietransitie, of er draagvlak is voor de energietransitie en, zo nee, hoe draagvlak voor deze energietransitie bij hen te verkrijgen is (b.v. door meer informeren over noodzaak en/of door mogelijkheden voor financiële participatie). De hoofdconclusies uit deze lokale enquête zijn:

- 75% van de inwoners van de gemeente Alphen aan den Rijn is het ermee eens dat opwek van duurzame energie in de gemeente gerealiseerd moet worden;

- Een derde van de inwoners wil graag financieel participeren in duurzame opwek en nog eens een derde geeft aan dit nog niet te weten omdat ze daarover nog niet voldoende weten.
- De RES is nog relatief onbekend, de Kansenskaart voor duurzame opwek vindt men duidelijk en er is veel ondersteuning voor de voorkeursdenkrichting "Opwek langs infrastructuur". Daarnaast worden bedrijventerreinen als extra kans genoemd, alsmede plekken die nu al verhard zijn, b.v. grote parkeerplaatsen. Ook Zon op Daken wordt veel genoemd.

Uit een extra analyse, met een uitsplitsing van enkele vragen naar diverse kernen, blijkt dat de positieve basishouding ten aanzien van opwekking in de gemeente geldt voor alle kernen, behalve Aarlanderveen. Dit geldt met name voor wind.

Kennis nemen van de reeds beschikbare resultaten van de regionale en lokale webinars over Wind- en Zonne-energie

Er zijn zowel regionale als lokale webinars en (digitale) bijeenkomsten georganiseerd. De hoofdconclusies van deze webinars en bijeenkomsten kunnen worden meegenomen als input voor de RES en het is daarom belangrijk hiervan goed op de hoogte te zijn. Vervolgacties kunnen dan op deze conclusies gebaseerd worden.

Terugkoppeling regionale webinars:

Regionale bijeenkomsten

Op 2, 4 en 10 november organiseerde RES-regio Holland Rijnland drie webinars over de Regionale Energiestrategie (RES). In het landelijke Klimaatakkoord is afgesproken dat dertig energieregio's in Nederland werken aan een eigen Regionale Energiestrategie, de RES. Holland Rijnland is één van die regio's. Dertien gemeenten, twee waterschappen, de provincie, de netbeheerder en andere partijen maken samen plannen die bijdragen aan de nationale doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn.

Waarom deze webinars?

De webinars waren bedoeld om inwoners van de regio Holland Rijnland meer informatie te geven over de RES. Wat is de RES precies? Wat staat er in de RES van Holland Rijnland? En wat betekent dit voor u als inwoner? Ieder webinar richtte zich op één van de drie subregio's binnen Holland Rijnland: het eerste webinar op de Rijn- en Veenstreek, de tweede op de Leidse regio en de derde op de Duin- en Bollenstreek.

Inhoud

De verschillende presentaties tijdens de webinars gingen in op:

- feiten en fabels over het energieverbruik van de regio Holland Rijnland, zoals het feit dat Holland Rijnland qua inwonersaantal een vrij gemiddelde regio is. Qua energieverbruik is de regio een relatief kleine regio, die weinig energie verbruikt in verhouding met het aantal inwoners, doordat er in de regio weinig grote industrieën zijn.
- toelichting op de kansenskaart voor zon en wind. Daarin werd toegelicht dat de regio het belangrijk vindt om de benodigde windturbines en zonneparken te verdelen tussen alle gemeenten.
- verschillende duurzame warmtebronnen waar de regio momenteel onderzoek naar doet. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen collectieve warmtebronnen en individuele warmtebronnen. Collectieve warmtebronnen zijn bijvoorbeeld restwarmte, geothermie, aquathermie, groen gas en biomassa. Individuele warmtebronnen zijn warmtepompen, zonthermie, houtpellets en elektriciteit.

Via onderstaande links zijn de webinars terug te kijken:

[Webinar 2 november: Rijn- en Veenstreek](#)

[Webinar 4 november: Leidse regio](#)

[Webinar 10 november: Duin- en Bollenstreek](#)

Hoofdconclusies lokale webinars:

Alphen aan den Rijn heeft er voor gekozen ook lokaal bijeenkomsten te organiseren over de RES. Daarom is op 13 januari een informeren webinar georganiseerd waar 350 inwoners aan deel hebben genomen. Op 18 en 19 januari zijn verdiepende, meer consulterende, bijeenkomsten gehouden voor belangstellenden die naar aanleiding van het webinar van 13 januari verder met de gemeente in gesprek wilden. Op 26 januari wordt een bijeenkomst speciaal voor de dorpsraden georganiseerd. Aan de dorpsraden wordt gevraagd op welke manier zij betrokken willen worden.

Korte reflectie op webinars

Met 350 aanmeldingen voor het informerende webinar en circa 50 deelnemers per vervolgbijeenkomst kan gesteld worden dat de betrokkenheid bij de Energietransitie in Alphen aan den Rijn groot is. Men staat overwegend positief ten opzichte van de energietransitie, maar er worden ook zorgen geuit. Veel genoemd worden zorgen over de invloed van wind en zon op het landschap, de natuur en de gezondheid, het wegvloeien van subsidies naar grote ontwikkelaars en het buitenland, en de stabiliteit van de energievoorziening met wind en zon (opslag). Daarnaast waren er veel suggesties voor alternatieve locaties (op daken, bij bedrijventerreinen, geclusterd in droogmakerijen) en alternatieve energiebronnen (kernenergie, waterstof). Ook het belang van energiebesparing en lokaal eigendom werden vaak benoemd.

Wat betreft de Kansenskaart werd opgemerkt niet alleen te kijken naar opwekking langs infrastructuur, maar daarbij ook rekening te houden met de kenmerken van het gebied, b.v. het cultuurhistorisch waardevol landschap in Aarlanderveen. De N11 werd wel regelmatig benoemd als geschikt zoekgebied. Daarnaast werd aangegeven dat betere visualisatie behulpzaam zou zijn.

Conclusie is dat de betrokkenheid groot is, enerzijds om het landschap te beschermen, anderzijds om samen vooruit te kijken en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om bij te dragen aan de energietransitie.

De hoofdconclusies van de rapportage over de lokale enquête en de lokale webinars beschikbaar te stellen aan regio Holland Rijnland

Tot 29 januari kunnen de resultaten van de lokale participatietrajecten in de diverse gemeenten als input voor de RES Holland Rijnland meegegeven worden. Op basis van de participatie wil het college voor de Kansenskaart voor duurzame opwek in ieder geval de volgende wijzigingen en aanvullingen meegeven:

- Het Kroonjuweel cultuurhistorisch waardevol landschap Aarlanderveen mag niet doorsneden worden door een lint van windturbines. Het gebied valt in deze categorie vanwege de “gaafheid” ervan. Het is bovendien een uniek landschap, niet alleen in Nederland, maar wereldwijd, mede omdat er een nog functionerende Molenviergang in werking is. Het zoekgebied voor wind langs de N231 langs dit Kroonjuweel is daarom geen geschikt zoekgebied. Dit komt ook overeen met hetgeen in de Ontwerp Omgevingsvisie Alphen aan den Rijn, die nu ter inzage ligt, is opgenomen.

- Daar staat tegenover dat als alternatieve locaties vaak bedrijventerreinen zijn genoemd. Voor Alphen aan den Rijn willen we in dat opzicht speciale aandacht vragen voor het ICT-PCT terrein in Boskoop/Hazerswoude Dorp. Hier is een pilot project gestart om ervaring op te doen met een Local Energy Community (los van het hoofdnetwerk), vanwege de reeds bestaande capaciteitsproblemen op het netwerk. Hiertoe zijn er echter wel grotere windturbines nodig dan op dit moment toegestaan op bedrijventerreinen. Omdat dit een pilot project is dat straks wellicht op grotere schaal uitrolbaar is, zien we dit graag specifiek benoemd in de RES.
- Tot slot is uit de participatie vaak gebleken dat er behoefte is aan betere 3D visualisaties, om de impact op de ruimtelijke kwaliteit van het landschap en de leefomgeving beter te kunnen inschatten.

De raad te informeren over de hoofdconclusies van het regionale en het lokale participatietraject over de RES middels een raadsinformatiebrief.

Uiterlijk 1 juli dienen de volksvertegenwoordigende organen van gemeenten, waterschap en provincie de RES vastgesteld te hebben. Het is daarom belangrijk de raad gaandeweg het proces goed op de hoogte te houden van de ontwikkelingen, met name de activiteiten die hebben plaats gevonden ten aanzien van participatie. Dit kan het beste middels het aanbieden aan de raad van een informatiebrief over zowel het regionale als het lokale participatietraject. In deze informatiebrief zullen ook de resultaten van de inwonersconsultatie Duurzaamheid en Warmte Transitie Visie vermeld worden.

Duurzaamheid

De energietransitie is een van de hoofdonderdelen van duurzaamheid (naast klimaatadaptatie en circulariteit). De RES en het realiseren van duurzame opwek van elektriciteit dragen bij aan de energietransitie, en daarmee aan mondiale, Europese, landelijke én lokale doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid. Door middel van participatietrajecten wordt beoogd het draagvlak in de samenleving voor deze energietransitie te verkrijgen en/of te vergroten.

Participatie

Dit besluit betreft juist de participatie rondom de RES, de regionale Kansenkaart voor duurzame opwek en concreter de opwek van duurzame elektriciteit (Wind- en Zonne-energie) in Alphen aan den Rijn. In bovenstaande argumentatie staat dan ook een overzicht van de ondernomen acties ten aanzien van participatie, zowel regionaal als lokaal, alsmede de hoofdconclusies uit deze trajecten.

Financiële consequenties

Een deel van de lokale participatie wordt gefinancierd vanuit regionale middelen die vanuit het Rijk ter beschikking zijn gesteld voor het opstellen van Regionale Energiestrategieën. Daarnaast is voor de lokale participatie voor duurzaamheid budget gebruikt vanuit de Reserve Duurzaamheid.

Realisatie

De resultaten van de participatie zullen gebruikt worden als input voor de RES. Daarnaast zullen concrete vervolgacties volgen richting participanten die hebben aangegeven betrokken te willen worden bij het vervolg. Hierbij kan gedacht worden aan het nog nader informeren, tot het

betrekken van stakeholders (b.v. grondeigenaren en energiecoöperaties) bij uitwerking van concrete projecten voor de opwek van duurzame elektriciteit.

Bijlage(n):

- Rapportage enquête RES en Kansenkaart Wind en Zon;
- Extra analyse enkele vragen per kern;
- Terugkoppeling regionale webinars;
- Raadsinformatiebrief.